

„Застава“ излази сваки дан двапут, а недељом
свецем и данима има недеље и свеца једарад.

Цена је за Угарску кад се јутарњи и вечерњи
лист заједно шаље на један месец 2 кр. 40 пот.

Поједини јутарњи бројеви стају
2 потуре.

ЗАСТАВА

За огласе плаћа се по 12 пот. од сваке прете
сваких петних слова.

Уредништво „Заставе“ је у кући г. Ј. Т. Чавића
Администрација „Заставе“ налази се у кући где
је Милетићева штампарија у главној ул. бр. 22

Поједини јутарњи бројеви стају
2 потуре.

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

(Јутарњи лист.)

ИЗДАЊЕ „РАДА“ ДЕОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА У РУМИ.

Вампири.

У вампире данас се више
не верује. Па ипак их има на по-
литичком пољу. Јављају се, кад
мисле да је наступио мрак, јер
они само у мраку могу да по-
стоје. Светлост је убијство за
њих.

Политички вампири нису из-
мишљотина. Они постоје у сви-
ма народима. Увек су опасни,
јер су спремни, да нападну на-
род и да му униште живот.
Никад не може народ бити си-
гуран, јер његови душмани др-
же их у приправности.

Наш је народ после дуге и
жесточе борбе успео, да сахрани
оне странке, које су се удру-
жиле, да му одузму права. Те
су странке либерална и клери-
кална. Обе су једнаке. Служе
једном господару. Два имена а
једно зло. Два тела а једна ду-
ша. Те своје злотворе народ је
1902. године на јуначком мег-
дану сахранио. Нестало их је
са јавног поља...

Али ево они се јављају. Кад
је сазвао српски народно-цркве-
ни сабор, извијаше из своје јав-
бине. Обукоше се у овчију кожу
и нуде народу своје услуге.
„Ми се народу не намећемо,
али смо дужни да му ставимо
на расположење своју снагу“
— веле преврћући очима језу-
итски. Као да вампири могу
народу користити! Далеко им
лепа кућа! Зар они да помогну
народу, који су по својој вам-
пирској природи научили да му
сисају крв!...

Вампири мисле, да је настало
у српском народу царство мра-
ка. Јадници се надају, да је већ
дошло њихово време. Ставише
се у ред и понудише се —
војска одабрана. Све мрачњак
до мрачњака. По неког без пи-
тања увукоше у своје друштво,
али ти се ратосиљају и бегају
као ђаво од крста. Неће људи
међу вампире. Вампирски вођа
пак вели: „Ми нисмо имали вре-
мена да питамо све. Но ако сре-
зови хоће друге кандидате, нека
изволе истакнути. Ми смо за-
довољни. Не питамо, ко је и
шта је, само нека је противник
радикала“. Тако поручују преко
свога „Браника“.

Но људи су се преварили у
рачуну. Варају се вампири, ако
мисле, да народ не види и не
чује. Свестан је наш народ своје
дужности, па ће вампире и по
други пут сахранити. У нашем
народу влада светлост, а у све-
тлости није место браниковачко-
клерикалским мрачњацима. Дру-
га сахрана биће коначна, јер
народни живот само онда може
бити свеж, кад нестане мрачњака.

Зар наш народ да пође за
вампирским вођом, у чијем се
ласту отворено вели: „Ако је
патријарх Браниковић и увео
што, није увео ни мађарско ни
швапско, већ српско“... Тако је
наштампано од речи до речи у
њиховом органу „Бранику“. То
је ето вампирски морал. Српско

је имање пусто масло, које могу
и мачке докати. И тима зар
народ да повери судбину своје
автономије. Та они би све дали
— и заједнички делили.

Није наш народ заборавио,
шта је све писано у „Бранику“
од 1902. године. Није заборавио,
да је Полит отворено бранио
калуђерско газдовање по мана-
стирима. Није заборавио на онај
Политов јаук у „Бранику“: да
би он сасвим друкчије био уде-
сио автономiju, и то тако, да
народ не добије своја права.
Политу је криво било, што је
автономија видана на тако ши-
рокој основи. Он дакле хоће да
крепе отечена народна права.

Вара се Полит, ако мисли,
да је народ заборавио његово не-
родољубиво држање, кад је вла-
да узела Текелијин фонд. Он је
онда писао: да би то свака вла-
да морала урадити, па и срп-
ска, јер се не могу трпети ра-
дикали на управи ни онда, кад
је народ с њима. Он је отво-
рено повивао владу, да збаци
онај саборски одбор, који је са-
бор 1902. године изабрао. Гу-
рао је владу, да руши авто-
номију.

После свега тога имају по-
сланички вампири смелости, да
понуде народу своје услуге!
Таман посао. Лепо би изгледала
автономија, коју би чували бра-
никовачки вампири, дакле они,
који би да крешу народно пра-
во а вову владу, да растера за-
коните автономне власти.

Избори за српски народни
црквени сабор на прагу су.
Нека се народ чува вампира,
јер они спремају гроб авто-
номији.

Браћо бирачи!

Бирачки одбор српске на-
родне радикалне странке у Кар-
ловцима, сазива за недељу 19.
новембра (2. децембра) 1906. у
2 сата по подне поуваничку
скупштину, која ће се одржати
у српској народној основној
школи.

Браћо бирачи! Дођите, да
сви сложено порадимо за нашега
кандидата дра Ђорђа Красоје-
вића, који је већ својим доса-
дашњим радом доказао, како се
реч искупљује и за народ ради.

На скупштини ће се уједно
спровести и местна организаци-
ја српске народне радикалне
странке.

Карловци, дне 16. (29.) но-
вембра 1906

Бирачки одбор.

Калуђери и самосталци.

Задњих година указивали
смо често пута на погрешке,
које чини српска народна само-
стална странка. С почетка су
самосталци из потаје шуровали

са либералима. Онда су тонули
све дубље. Отворено су при-
мали у своје редове изигране
чланове либералне. Па су то-
нули још дубље. Пактирали су
са Георгијем и помогли му, да
сруши радикале у епархијској
скупштини архијерејској. —
Па су тонули још дубље. У
својој средини давали су ли-
стом места Куеновцима. Сада
су потонули сасвим. Отворено
и јавно примају свакога, удру-
жују се и са црним ђаволом,
само да нашkode и да сузбију
радикалну странку. Отворено
и јавно удружили су се са ка-
луђерима и клерикалима и ре-
акционарима. Данас нема у чи-
тавој Хрватској и Славонији ни
једног калуђера, који себе не
сматра самосталцем и кога са-
мостална странка не сматра сво-
јим чланом.

Ми смо у „Застави“ често
пута указивали на те погрешке
и опомињали смо самосталце,
да се тргну за времена. Чинили
смо то у доброј намери. Али
наше опомене није схватио „Но-
ви Србобран“. Он није хтео
да их схвати. Факта, која се не
дају побити, погрешке, које уви-
ђају већ и мала деца, „Нови
Србобран“ је стално и редовно
— порицао. Наше опомене су
га свагда дирале у живац, али
место да се поправи, осипао се
погрдама на радикале, као да
су они криви, што самостална
странка иде странпутицом.

Решење калуђерског питања
сад је на дневном реду. Оно
се не може више одгађати, не
може се више забављивати.
Радикална странка повела је
борбу, овбиљну и одлучну бор-
бу против калуђерског газдо-
вања. Тешка је, мучна је ово
борба. Борба правде против сил-
них. Калуђери су осећали, да
ће подлећи у борби, па су по-
тражили савезника. Најпре су
шуровали са владом и либера-
лима, а сад се бацили у на-
ручја самосталне странке. Сада
ће самосталци да ломе копча
у интересу калуђера.

Борба с калуђерима ближи
се своје крају. Доста су па-
шовали по нашој автономiji,
по народно-црквеним добрима.
Радикална странка је покренула
борбу, да се народна добра упо-
требе на просвету народну, да се
та добра не харче, па да се олак-
шају народна терети. И народ је
појмио значај борбе против оних
људи, чији живот и рад сра-
моти наш народ, срамоти веру
православну, срамоти век у ко-
ме живимо.

Залудан је савез калуђера
са самосталцима. Залуд им је,
што су сви ступили у редове
самосталне странке. Њима то
неће помоћи. А да ли ће се
овај савез осветити самостал-
цима, да ли овакав рад води
доброу, то ће будућност пока-
зати.

И

Избори епархијских скуп- штинара у архијерејској.

Оно што смо јуче писали
испунило се. Српска народна
радикална странка победила је
и у митровачком протопрезви-
терату и то са великом већи-
ном. Са 76 гласова против 27. Са
таким и још већим већинама по-
бедили су световњаци и у ве-
мунском и карловачком прото-
презвитерату. Победили су про-
тив савеза клерикала и само-
сталаца. Из овога се види ја-
сно како ће испасти кроз
који дан избори посланика за
српски народни црквени са-
бор у Срему. У једном једином
протопрезвитерату у вуковар-
ском подлегла је српска народ-
на радикална странка и то са
40 гласова против 44.

Но како је текао тај избор
ево извештаја:

Вуковар, 15. новембра.

Данас је обављен избор епар-
хијских скупштинара у нашем
протопрезвитерату.

Радикална је листа добила
40 и клерикално самостална 44
гласа

Ишпан Максимовићев Јоца
Николић из Даља је довео 16
изборника, који су по налогу
патријарховога вета морали гла-
сати на Васу Муачевића и
другове.

Неки им је на част.

Али би при свем томе ради-
кална листа продрла; да се није
код избора изборника незакони-
то поступало.

Избор изборника је у Бо-
боти скроз незаконито обављен
и то је одлучило.

Вобота бира пет изборника,
од којих су тројица гласали за
клерикално самосталну листу,
један за радикалну а један није
дошао.

У боботској црквеној скуп-
штини седи четири петине ра-
дикала и да је избор правилно
текао, изабрани би били свих пет
радикала, те би данас имала ра-
дикална листа 44 гласа а кле-
рикално-самостална 41 глас, да-
кле би наша радикална листа
победила.

По налогу административ-
нога одбора имао се избор из-
борника обавити на св. Аран-
ђела после службе а тако је и
у Боботи проглашено било.

У недељу пре св. Аранђела
савове перовођа црквену скуп-
штину ради установљења про-
рачуна за исти дан у 2 сата
после подне. Сазив ове скуп-
штине није био у прописаноме
времену оглашен и на исти
много скупштинари нису по-
звани, па је од 72 изборника и
скупштинара дошло само њих 22.

Од свих је било 14 радикала
а 8 других странака.

Када је свршен прорачун
изјави перовођа, који је самоста-
лац, на чудо свију, да ће се од-
мах обавити и избор изборника,
те да се стави предлог.

На то устане један скупштинар и стане да предлаже редом за скупштинаре оне који су за столом седели те наброји њих девет.

На то устане други скупштинар и изјави да се само пет има бирати, па како има две странке радикална и самостална нека свака странка предложи своје кандидате па да се гласа.

Но перовођа прогласи да је онај први предлог прихваћен, избор завршен и од оних девет предложених уведе њих пет у записник као изабране.

Међу оних девет предложених је било пет радикала и четир самосталца и перовођа је уврстио у записник као изабране сва четири самосталца и једнога радикала, што је морао.

Да је и закавани и обављени избор скрив незаконит јасно је као сунце, па ће против и стога бити протест уложен, па ако у епархијској скупштини не буде владала сила него закон, биће овај избор уништен, а како је овај избор одлучио и за избор епархијских скупштинара у протопрезвитерату вуковарскоме, мора и овај избор уништен бити и нови избори наређени.

Клерикали и самосталци.

Срем, 15. новембра.

Било је вредно видети, како су се при избору епархијских скупштинара сложили клерикали и самосталци. Тако су се нашли и спријатељили, као кад се нађу гуске из једног чопора. Чудо је зашто су се ти људи и раздвајали.

Но има рекао бих ипак једна разлика. Клерикали се стиде патријарха Георгија. Они су уз њега што морају. Али самостални свештеници баш су одушевљени за тог ненаситног дефрауданта. Иначе се самостални свештеници са клерикалима грлили и љубили и тек кад су видели да је народ листом против њих и да их превире, мало се скупше и оборше главе.

Занимљиво је још нешто. Један брат калуђер, Валеријан Прибићевић, признат је од клерикала и самосталца за вођу. И он иде отворено. Као оно бестидна женска кад дигне сукње на главу и виче: Је сам поварена па шта ћете ми. Тако и он. Други брат Прибићевић код «Н. Србобрана», он се по мало штимава. Не сме да призна грешну љубав, коју проводи с клерикалима. Али их вров зубе брани. И вели у «Новом Србобрану»: Па шта би и било да се баш сложе клерикали и самосталци?! Зар нису у савезу у Белгији клерикали и социјалисте?!

Дакле тако?! Белгијски клерикали слободоумнији су од наших демократа. А наш клерикализам значи ово: Бранити проевангелијску патријарха Георгија и љубити га у руку, као уредник «Н. Србобрана». Наш клерикализам значи, народну аутономију по глави, а куварнице неке развлаче народна и ма настирска добра.

Честитамо савез. Али народ добро види клерикални реп у самосталне странке, па ће тај реп одсећи. Живи били па видели.

Изборна борба.

Јављају нам из Ст. Пазове да је тамо у недељу 12 о. м. о.

Главни уредник Јаша Томић.

држан избор изборника за српски народни црквени сабор и да су изабране присталице негда клерикала — сада самосталца: Николе Петровића, бившег «государя» Старе Пазуве. Изабрани су сваке сигурности раде све сами дужници у штедионица, којој је управитељ Никола Петровић, а један — Милош Момчиловић — стриц послужитеља те штедионице, који и наче послужује и заслужује код Николе Петровића.

Али је тај избор изведен незаконито, јер је Никола Петровић — вечити председник црквене општине у Ст. Пазуви — спречно противницима гласање.

Др. Радивој Тешић, Сима Ивовић и Душан Тодорић са неких 30 скупштинара захтевали су тајно гласање, па су разлагали законитост свог захтева, а Никола Петровић је под изговором, да се тобоже не могу у скупштини држати велики говори, изазвао вичу и присилио своје противнике на напуштање скупштине, али су они по чувењу свој протест против овог поступка пријавили.

Но све је узалуд. Чак у ужем старопазовачком срезу побеђују радикали а како су карловачки и земунски срез радикални, то ће на дан избора посланика пронасти нови самосталац Никола Петровић, вако још никад није пао. Нема више Куена, па му нема среће његове.

Једно насељаније.

Пишу нам из Чуруга: Како чујемо у некојим општинама, па — на жалост — и у нашој се нашло неколико људи, који би под фирмом слоге, а у ствари из пакости, себичљаштва и спекулације, да омету народну ствар. Код нас је тим још жалосније, што су ту улогу предузели људи, који би баш требали, да потпомогну народну ствар, а то су наши «народни» свештеници, наш поп Вакула и наш «бристри» поп Берисав. Пронашли људи, да ће боље народну ствар помоћи и унапредити један архимандрит Видици (!) и др. Милош Бокшан Доста је споменути само имена тих људи — кандидата Вакулиних и Берисавих — па да се види каква их и колика их руво вода «љубав» према народним стварима. Но тако су и прошли са својим кандидатима. Пре неки дан имали смо седницу црквене скупштине, те после седнице устаде наш поп Вакула, да слатворечиво препоручи за кандидате за црквени сабор архимандрита Видицког и Милоша Бокшана, наглашавајући како нама не требају ни радикали, ни либерали, но људи истански народни пријатељи. Тамај! Неколико пришипетља поп Вакулиних и Берисавих прихватише препоруку са «живели!» — док огромна већина скупштинара, на челу са нашим честитим парохом поп Васом Стојадиновићем, устаде одлучно против ове кандидације. Свесни наши ратари довикнуше поп Вакули: «Зар мачак да нам чува сало?! Зар калуђер да нам брани аутономију? А знамо и тог твога Бокшана!» Поп Вакула, Берисав и 2—3 им пришипетље покушаху се и изађоше по кућени из дворане уз бурне увлике: Живео др. Мита Мушицки! Живео прота Папић! — После овог насељанија повула су се обадва наша пона; да ли што у потаји раде, не знамо, али ће — ако што покушају — још горе проћи при

избору изборника, но овом приликом у скупштини. Избор у недељу показаће то.

Др Бранко Вујић, кандидат ст. стапарског среза, држаће програмни говор у идућу недељу у 2 сата после подне у Ст. Стапару а на Воведеније у 3 сата после подне у Ст. Сивцу.

У Дерови су изабрани за изборнике: Жарко Шкопарија, Тима Нерић, Лазар Момчилов, Лазар Голић, Влада Лумар, Паја Димић, Пера Калић и Милан Калић све радикали, који ће гласати за радикалне кандидате стапарског среза Александра Тошаћа и дра Бранка Вујаћа.

Шајкашки Сентиван. Челенка либерала, верна слуга «Централе» познати учитељ, син Чобићеве препарандије, Пауновић пао. Изабрани изборници радикали. Живео др. Мушицки и прота Папић!

Вуковар. При избору изборника за црквени сабор изабрани једногласно свих шест радикала изборника и то: Др. Светислав Новак, Петар Станишић, Ђурица Миросављевић, Сима Тепић, Душан Лакин и Пера Баћановић.

Ипђија. Данас изабрани изборници. Сви су чланови српске народне радикалне странке.

«Браникове» ујдурме.

«Браник» у својем последњем броју вели, како је радикалски административни одбор бачки поставио у Сентомашу радикалног комесара. Забога радикала сентомашки тужили црквени одбор у Сентомашу због састава списка бирачког. На основу тога наређена је истрага и изаслат прота Ђурић «Браник» одмах додаје, да кад се буде тицало друге општине, где су радикали на управи, тамо ће опет радикални административни одбор по обичају — сасвим противно решити.

Ту се «Браник» затрчао И др. Далопшевић из Сомбора пријавио је црквени одбор сомборски, у којем су радикали. И ако је он пријаву учинио сам, и у њој нема ни десети део наведен оних наслова који су наведени у сентомашком протесту, а који је потписан од многих угледних лица, административни одбор је и у сомборској ствари решио дословце исто тако као и у сентомашкој. — «Браник» дакле да је ћутао, не би се поново тако обрнуо, али он без елевета не може. На част му!

Из делегација.

Из Будимпеште јављају: «Далматински делегат, Хрват Бијанкини пријавио је у аустројским делегацијама своју интерпелацију о протеривању опозиционих новинара из Сарајева. Мрка Књига, која се односи на царински спор са Србијом, а која је подељена јуче свима делегатима, садржи 22 документа (ноте) почев од 29. децембра 1905. г. до 15. октобра по нов. кал. 1906. г. Ту је и последња нота српске владе. — Црвена Књига о реформној акцији у Македонији садржи 178 дипло-

матских докумената. — Поводом ових књига пише «Мађар-орсаг»: «Алгеосирас нас се не тиче ништа, а Македонија много. Са Србијом треба монархија да се помири. Две тачке: Македонија и Србија заслужују нарочиту пажњу угарских делегата, и ако ове књиге и експозе министров о њима не даду довољног обавештења, онда је дужност наших делегата питати и захтевати, да се спољна политика води по схватању и у интересу оправданих интереса Угарске».

Сигурне вести.

Колико су тачне земунске вести о Србији, показује, између осталог, и ово: Берлинске «Фосове Новине» јавиле су пре неки дан, да се аустро-угарски посланик барон Цикан никако неће враћати у Београд, све док је на влади данашњи кабинет. Међутим барон Цикан стигао је истог дана у Београд. Прекрјуче су пак берлинске «Фосове Новине» донеле из Београда ову вест: — «Аустро-угарски посланик барон Цикан стигао је у Београд, али ће се овде врло мало бавити; неће ни долазити у додир са владиним круговима и вероватно је, да ће отађи из Београда и пре, но што се преда нова аустро-угарска нота». — Међу тим истог дана, прекрјуче посетно је барон Цикан министра-председника Пашића и бавио се код њега подуже.

Као што се види, берлински и бечки листови имају врло «тачне» и «сигурне» вести из Земуна!

Одлично стање српских финансија

Јављају нам из Београда: Управа државних монопола положила је банкама уговорницама унапред 15 милијона франка из овогодишњих прихода својих за покриће ануитета и интереса 4 процентнога зајма у идућој целој години, што најбоље доказује јачање српских финансија.

Изборна борба

По одлуци кандидационог одбора, свештенички кандидат за панчевачко-препајско перлески срез је Мита Шајаћ, парох из Јасенова

Брзојави «Застави».

Отгли 16. новембра.

Министар пољопривреде о коњским утакмицама!

Будимпешта. Угарски министар пољопривреде је изјавио, да ће ограничити опелде на коњским утакмицама. На местима по 60 потура забраниће владање. Најмањи улог за клађење повисиће на 20 круна. Тиме мисли да сиромашнији сталез одстраи са тркалишта.

Н е с р е ђ а.

Витен. При експлозији у творници за праскаве материје догинуло је 24 особе, 9 особа је тешко, више њих пак смртно рањено.

Одговорни уредник Константин Брадаровић.

Српска штампарија дра Свет. Милетића у Новом Саду